

บทที่ 5

กฎหมายประกันสังคม
และกองทุนเงินทดแทน

สาระสำคัญ

กฎหมายประกันสังคม เป็นกฎหมายที่กำหนดการให้หลักประกันแก่บุคคลในสังคมในการดูแล เมื่อประสบเคราะห์ภัย หรือมีเหตุการณ์อันทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีพ ซึ่งต้องการได้รับความช่วยเหลือ ในลักษณะเฉลี่ยความเสี่ยงในสังคมโดยการรวบรวมเงินเข้าเป็นกองทุน เพื่อนำมาใช้เป็นสิทธิประโยชน์ของสมาชิกร่วมกัน และเมื่อเกิดเหตุการณ์อันเนื่องมาจากการทำางาน ก็ยังทุนเงินทดแทนที่จะได้รับความคุ้มครองซึ่งทั้งทั้งนี้ จะทำให้ลูกจ้างได้รับสวัสดิการ เพื่อช่วยเหลือ และยกระดับการดูแลประชาชนผู้เป็นแรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

บทที่ 5

สาระการเรียนรู้

1. กฎหมายประกันสังคม
2. กองทุนเงินทดแทน

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 01 อธิบายความหมายและความสำคัญของกฎหมาย
ประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนได้
- 02 วิเคราะห์และเปรียบเทียบประโยชน์ทดแทนจาก
กองทุนประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทนได้
- 03 มีเจตคติที่ดีและกิจนิสัยที่ดีในการรับรู้สิทธิด้วย
ความรับผิดชอบ
- 04 ประยุกต์ใช้หลักกฎหมายประกันสังคมและกองทุน
เงินทดแทนในการประกอบอาชีพได้

1. กฎหมายประกันสังคม

ความหมายประกันสังคม

กฎหมายประกันสังคม เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักประกันและความคุ้มครองสำหรับผู้ประกันตน ในกรณีที่เกิดอันตราย เจ็บป่วย ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต โดยไม่ได้เกิดจากการทำงาน รวมถึงกรณี คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน เพื่อให้ผู้ประกันตนสามารถดำรงชีพได้ด้วยตนเอง และไม่เป็นภาระต่อสังคม

เจตนารมณ์ของกฎหมายประกันสังคม

เจตนารมณ์ของกฎหมายประกันสังคม คือ ความตั้งใจในการสร้างระบบประกันสังคมขึ้นมาเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับประชาชนที่มีรายได้จากการทำงาน รวมถึงประชาชนทั่วไป เพื่อให้พวกเขาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข แม้จะอยู่ในภาวะที่ต้องสูญเสียรายได้ทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ โดยมีหลักการสำคัญในการช่วยเหลือให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยสามารถดูแลตัวเองได้ ด้วยการที่รัฐบาลเข้ามาร่วมสมทบและดูแลการดำเนินการ

ที่มา และพัฒนาการของกฎหมายประกันสังคมของไทย

การพัฒนาของกฎหมายประกันสังคมในประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติประกันสังคมที่เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม โดยต่อมาได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมอีก 3 ครั้ง คือในปี พ.ศ. 2537, พ.ศ. 2542, และ พ.ศ. 2558 เพื่อปรับปรุงและขยายความคุ้มครอง รวมถึงการแก้ไขในส่วนของการคำนวณเงินสมทบและการเพิ่มสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกันตนในบาง

กรณี

ลำดับ	พระราชบัญญัติ	สาระสำคัญ
1	พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 (2 กันยายน 2533)	1. การประกันสังคม 2. ผู้ประกันตนและการจ่ายเงินสมทบ 3. สิทธิประโยชน์ทดแทน
2	พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 (30 มีนาคม 2538)	1. ปรับวิธีการคำนวณการจ่ายเงินสมทบและค่าจ้างรายวัน เพื่อให้คำนวณเงินทดแทนรายได้ 2. ระบุวิธีการได้มาซึ่งฝ่ายผู้แทนนายจ้างและผู้แทนผู้ประกันตนในคณะกรรมการประกันสังคม 3. รัฐบาลต้องออกเงินสมทบให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 40
3	พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (1 เมษายน 2542)	1. ขยายเวลาคຸ້ມครองสำหรับผู้ประกันตนตามมาตรา 39 2. ปรับปรุงหลักเกณฑ์กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และการว่างงาน
4	พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 (20 ตุลาคม 2558)	1. ขยายความคุ้มครองผู้ประกันตน 2. ลดหย่อนอัตราเงินสมทบกรณีเกิดภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ

ขอบเขตของการใช้กฎหมายประกันสังคม และโครงสร้างของกฎหมายประกันสังคม

ขอบเขตของการใช้กฎหมาย:

กฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ได้กำหนดกลุ่มบุคคลที่ได้รับการยกเว้นจากการบังคับใช้

กฎหมายดังกล่าว ได้แก่:

1. ข้าราชการ และลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น
2. นักเรียน นักเรียนพยาบาล นิสิต หรือ นักศึกษา ที่เป็นลูกจ้างของโรงเรียน สถานพยาบาล วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย
3. ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ
4. กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เช่น ลูกจ้างของเนติบัณฑิตยสภาสมาคมกษัตริย์ไทย สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ และลูกจ้างที่ประกอบกิจการหาบเร่แผงลอย

โครงสร้างของกฎหมายประกันสังคม

กฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีโครงสร้างที่สำคัญแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ประกอบด้วย:

ลักษณะ 1: บททั่วไป

หมวด 1: คณะกรรมการประกันสังคม

- 1. คณะกรรมการประกันสังคม
- 2. คณะกรรมการการแพทย์

หมวด 2: สำนักงานประกันสังคม

- 1. การจัดตั้งสำนักงานประกันสังคม
- 2. อำนาจหน้าที่

หมวด 3: กองทุนประกันสังคม

- 1. การจัดตั้งกองทุนและการจัดการ
- 2. องค์ประกอบของเงินในการจัดตั้งกองทุน
- 3. การจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน

ลักษณะ 1: บททั่วไป

หมวด 4: การสำรวจการประกันสังคม

1. การสำรวจปัญหาและข้อมูลด้านแรงงาน

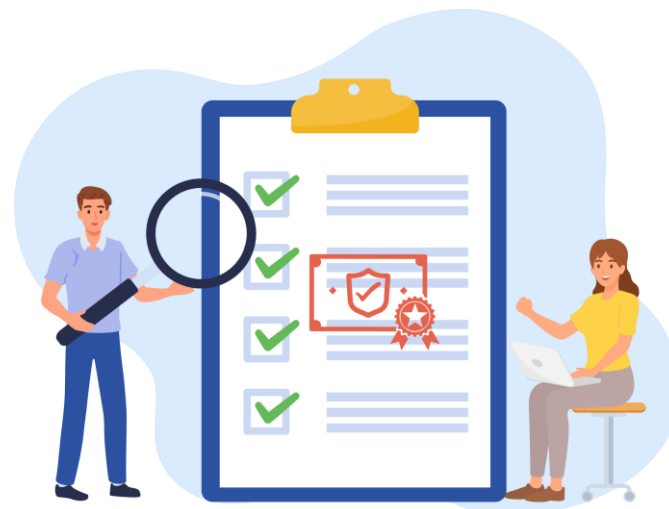
ลักษณะ 2: การประกันสังคม

หมวด 1: การเป็นผู้ประกันตน

1. คุณสมบัติของการเป็นผู้ประกันตน และการสิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตน มาตรา 33, 39 และ 40

หมวด 2: เงินสมทบ

1. การกำหนดอัตราเงินสมทบ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. การจ่ายเงินสมทบ

ลักษณะ 3: ประโยชน์ทดแทน

หมวด 1 - หมวด 8

1. ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนรวม
(ครอบคลุม 7 กรณี)

ลักษณะ 4: พนักงานเจ้าหน้าที่และการตรวจตราและควบคุม

1. อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ลักษณะ 5: การอุทธรณ์

1. หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์
2. คณะกรรมการอุทธรณ์

ลักษณะ 6: บทกำหนดโทษ

1. การกระทำที่เป็นความผิด
2. บทลงโทษ

บทเฉพาะกาล

1. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้บังคับพระราชบัญญัติ

กองทุนประกันสังคมผู้ประกันตน และ ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคม

กองทุนประกันสังคม เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแหล่งทุนที่ใช้จ่ายเพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีต่าง ๆ เช่น เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ว่างงาน ชราภาพ และเสียชีวิต รายได้ของกองทุนมาจากหลายแหล่ง เช่น เงินสมทบจากรัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตน รวมถึงรายได้อื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้

กองทุนประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีรายได้มาจากแหล่งต่าง ๆ

รวม 9 รายการ ได้แก่:

1. เงินสมทบจากรัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และ 46
2. เงินเพิ่มตามมาตรา 39, 49, และ 53
3. ผลประโยชน์จากกองทุนตามมาตรา 26
4. เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา 45
5. เงินที่ได้รับจากการบริจาคหรือเงินอุดหนุน
6. เงินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 47, 47 ทวิ, 50, 53, และ 56
7. เงินอุดหนุนหรือเงินทดรองราชการที่รัฐบาลจ่ายตามมาตรา 24 วรรคสาม
8. เงินค่าปรับจากการเปรียบเทียบตามมาตรา 102
9. รายได้อื่น ๆ

ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุนประกันสังคม ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแล โดยมีสำนักงานประกันสังคมเป็นผู้บริหารจัดการตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อให้สมาชิกของกองทุน หรือที่เรียกว่า **"ผู้ประกันตน"** ได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด จากข้อมูลเมื่อเดือนมกราคม 2567 พบว่ามีผู้ประกันตนทั้งสิ้น 24,579,666 คน

ผู้ประกันตน

หมายถึง บุคคลที่จ่ายเงินสมทบตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการจ่ายเงินสมทบนี้จะก่อให้เกิดสิทธิในการได้รับ **ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคม** ผู้ประกันตนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักตามมาตราต่าง ๆ คือ มาตรา 33, มาตรา 39, และมาตรา 40 โดยทุกกลุ่มจะได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่กฎหมายกำหนดเมื่อจ่ายเงินสมทบครบถ้วนแล้ว

เงินสมทบ

หมายถึง เงินที่ผู้ประกันตนและผู้ที่ต้องร่วมสมทบตามกฎหมายต้องจ่ายในอัตราที่กำหนดทุกเดือนเข้าสู่กองทุนประกันสังคม เพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยเงินสมทบนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามประเภทของผู้ประกันตน ได้แก่:

1. **ผู้ประกันตนภาคบังคับ:** ได้แก่ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33
2. **ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ:** ได้แก่ ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และมาตรา 40

ผู้ประกันตนภาคบังคับ

ตามมาตรา 33 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 หมายถึง ลูกจ้างที่ทำงานในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-60 ปี ลูกจ้างที่เข้าข่ายตามมาตรา 33 จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม โดยนายจ้าง ลูกจ้าง และรัฐบาลจะร่วมกันจ่ายเงินสมทบนี้ทุกเดือน โดยคำนวณจากค่าจ้างของลูกจ้าง ซึ่งมีฐานค่าจ้างขั้นต่ำที่ 1,650 บาท และสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน

การหักเงินสมทบจะทำโดยนายจ้างในอัตรา 5% ของค่าจ้าง ส่วนนายจ้างจะจ่ายสมทบในอัตรา 5% เช่นกัน และรัฐบาลจะสมทบเพิ่มเติมในอัตรา 2.75% โดยการจ่ายเงินสมทบทั้งสามทางนี้จะถูกส่งเข้ากองทุนประกันสังคมทุกเดือนเพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกันตน

ประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน

หมายถึง สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับเมื่อประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยแบ่งออกเป็นสองกรณีหลัก:

1. กรณีประสบอันตราย หมายถึง การได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุ ความประมาทเลินเล่อ หรือเหตุสุดวิสัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกาย เช่น การบาดเจ็บทั้งภายในและภายนอก หรือส่งผลกระทบต่อจิตใจ เช่น ความหวาดกลัว ประสาทหลอน หรือแม้กระทั่งการเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว

2. กรณีเจ็บป่วย หมายถึง การเจ็บป่วยจากโรคต่าง ๆ หรือการรู้สึกไม่สบายเนื่องจากโรค ความไข้ หรือเหตุอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดอาการเจ็บป่วย

อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของนายจ้าง หรือไม่เกิดขึ้นในเวลาทำงาน และไม่มีสาเหตุที่เกี่ยวข้องหรือสืบเนื่องมาจากการทำงาน

ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคม

กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
2. ค่าบริการทางการแพทย์
3. ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค
4. กรณีบำบัดทดแทนไต กรณีปลูกถ่ายไขกระดูก กรณีปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดโลหิต กรณีเปลี่ยนอวัยวะกระจกตา กรณีปลูกถ่ายอวัยวะ หัวใจ ปอด ตับ ตับอ่อน กรณีปลูกถ่ายอวัยวะมากกว่าหนึ่งอวัยวะพร้อมกัน และกรณีการรักษาโรคมะเร็ง
5. ค่าบริการทางการแพทย์กรณีทันตกรรม
6. เงินทดแทนการขาดรายได้

กรณีทุพพลภาพ

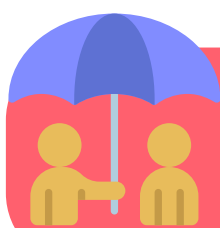
ทุพพลภาพ หมายถึง การสูญเสียอวัยวะหรือความสามารถทางร่างกายจนไม่สามารถใช้งานได้
สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1. เงินทดแทนการขาดรายได้
2. ค่าบริการทางการแพทย์
3. กรณีผู้ทุพพลถึงแก่ความตาย

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ

กรณีทุพพลภาพ อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนทุพพลภาพ (จ่ายเงินสมทบครบ 3 เดือนก่อนเดือนที่ทุพพลภาพ)

กรณีการเสียชีวิต

กรณีการเสียชีวิตของผู้ประกันตนที่จะได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม จะต้องเป็นการเสียชีวิตที่เกิดจากอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย โดยไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และไม่รวมถึงกรณีที่ผู้ประกันตนตั้งใจทำร้ายตนเองหรือยินยอมให้ผู้อื่นทำร้ายจนเสียชีวิต

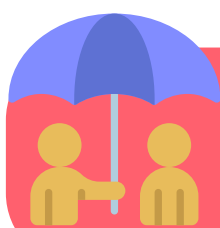
สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1. ค่าทำศพ
2. เงินสงเคราะห์กรณีตาย

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต

เมื่อจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ภายในระยะเวลา 6 เดือน ก่อนถึงแก่ความตาย (จ่ายเงินสมทบครบ 1 เดือน ก่อนเดือนที่ถึงแก่ความตาย)

กรณีคลอดบุตร

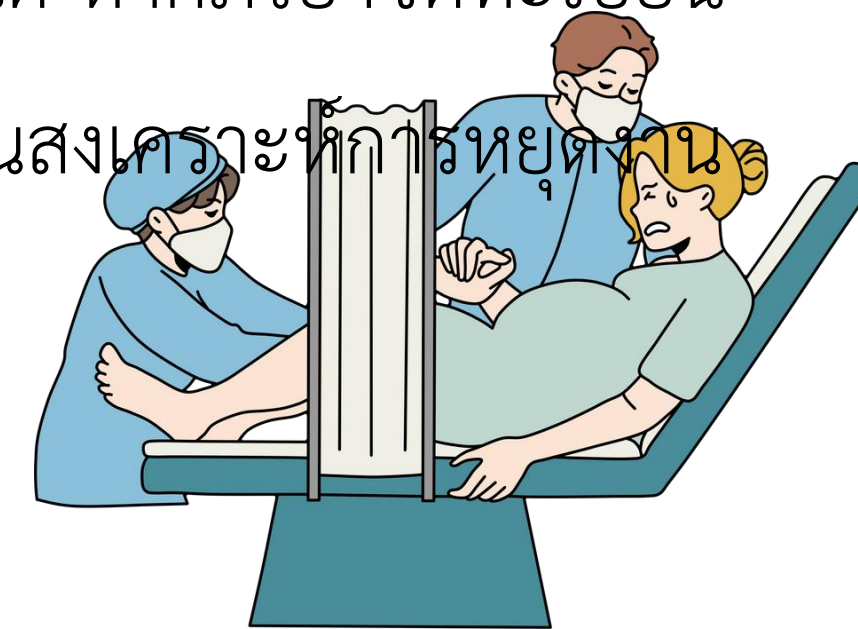
คลอดบุตร หมายถึง ทารกคลอดพ้นจากครรภ์มารดาและอยู่รอด เริ่มสภาพความเป็นบุคคล ตามมาตรา 15 วรรค 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1. ค่าตรวจและค่าฝากครรภ์
2. ค่าคลอดบุตร
3. เงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร

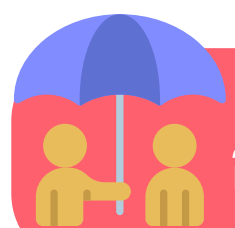

หมายเหตุ: ผู้ประกันตนชายสามารถใช้สิทธิค่าตรวจ ค่าฝากครรภ์ และค่าคลอดบุตรได้ หากภริยาจดทะเบียนสมรสหรืออยู่กินฉันสามีภริยาโดยไม่มีภริยาคนอื่นที่จดทะเบียน แต่จะไม่ได้รับสิทธิเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวัน รับบริการทางการแพทย์ (จ่ายเงินสมทบครบ 5 เดือน ก่อนเดือนที่คลอดบุตร)

กรณีสงเคราะห์บุตร

บุตรที่จะได้รับสิทธิสงเคราะห์บุตร ต้องเป็นบุตรที่เกิดจากมารดาซึ่งเป็นผู้ประกันตน หรือเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาซึ่งเป็นผู้ประกันตนที่ได้ใช้สิทธิ

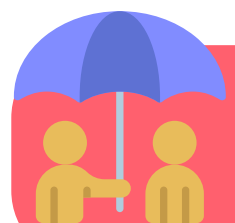
สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1. เงินสงเคราะห์บุตร

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

ผู้ประกันตนต้องจ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่า 12 เดือนในช่วงเวลา 36 เดือนก่อนเดือนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน ในกรณีที่ทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน ให้เลือกใช้สิทธิของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยบุตรต้องเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย ยกเว้นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น

กรณีว่างงาน

การว่างงานในกรณีนี้หมายถึง ลูกจ้างพ้นสภาพการจ้างงานเนื่องจากสมัครใจลาออก ถูกนายจ้างเลิกจ้าง สัญญาจ้างสิ้นสุด หรือเกิดเหตุสุดวิสัยที่ทำให้นายจ้างไม่สามารถจ้างงานลูกจ้างต่อไปได้

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1. กรณีเลิกจ้าง

2. กรณีลาออกหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง

3. กรณีว่างงานจากเหตุสุดวิสัย อันเกิดจากอัคคีภัย ภัยพิบัติ หรือกรณีพิบัติภัย

4. กรณีว่างงานจากเหตุสุดวิสัย อันเกิดจากการระบาดของโรคติดต่อ

กรณีการว่างงานที่ไม่สามารถใช้สิทธิได้ ผู้ที่ว่างงานต้องไม่ถูกเลิกจ้างเนื่องจากกรณีดังต่อไปนี้:

- 1) ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง
- 2) จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย
- 3) ฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายในกรณีร้ายแรง
- 4) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลา 7 วันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร
- 5) ประมาทเลินเล่อเป็นเหตุทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

จ่ายเงินสมทบมาแล้ว 6 เดือนภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนการว่างงานกับนายจ้างรายสุดท้าย หรือกรณีผู้ประกันตนว่างงานเนื่องจากเหตุสุดวิสัย โดยมีระยะเวลาการว่างงานนับตั้งแต่วันที่ 8 ของการว่างงาน

กรณีชราภาพ

เงินบำนาญชราภาพ คือ เงินที่จ่ายเป็นรายเดือนตลอดชีวิตให้กับผู้ประกันตน

เงินบำเหน็จชราภาพ คือ เงินที่จ่ายเป็นก้อนในครั้งเดียวให้กับผู้ประกันตน โดยผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนด มีดังต่อไปนี้

1. กรณีบำนาญชราภาพ

- หากจ่ายเงินสมทบครบ 180 เดือน จะได้รับเงินบำนาญชราภาพในอัตรา 20% ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้ายก่อนการสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน
- หากจ่ายเงินสมทบมากกว่า 180 เดือน จะได้รับการปรับเพิ่มอัตราเงินบำนาญชราภาพขึ้นอีก 1.5% ทุก 12 เดือนที่จ่ายเงินสมทบเพิ่มเติม
- หากผู้รับบำนาญเสียชีวิตภายใน 60 เดือนแรก จะจ่ายเงินบำเหน็จให้ทายาทเท่ากับจำนวนเงินบำนาญที่ได้รับในเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนเดือนที่เหลือจนครบ 60 เดือน

เงื่อนไขในการรับสิทธิ:

- ต้องจ่ายเงินสมทบครบ 180 เดือนขึ้นไป
- มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์
- ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงจากการถึงแก่ความตาย

2. กรณีบำเหน็จชราภาพ

- **กรณีจ่ายเงินสมทบต่ำกว่า 12 เดือน:** ได้รับเงินเท่ากับจำนวนเงินสมทบของกรณีชราภาพในส่วนของผู้ประกันตนเพียงฝ่ายเดียว
- **กรณีจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึง 180 เดือน:** ได้รับเงินเท่ากับจำนวนเงินสมทบของกรณีชราภาพในส่วนของผู้ประกันตนรวมกับเงินสมทบในส่วนของนายจ้างและผลประโยชน์ตอบแทน

เงื่อนไขในการรับสิทธิ:

- จ่ายเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน
- ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง (พ้นสภาพจากการจ้างงาน)
- มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย

3. ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ

ผู้ประกันตนภาคสมัครใจตามมาตรา 39 หมายถึง บุคคลที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 แต่ความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลง และมีความประสงค์ที่จะเป็นผู้ประกันตนต่อไปโดยสมัครใจ

คุณสมบัติของผู้ประกันตนตามมาตรา 39

- 1) เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มาก่อน
- 2) ส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน
- 3) พ้นสภาพการจ้างงานมาแล้วไม่เกิน 6 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

การส่งเงินสมทบ

- 1) ฐานในการคำนวณเงินสมทบคือ 4,800 บาทต่อเดือน
- 2) คำนวณจากอัตราเงินสมทบ 9% ทำให้เงินสมทบที่ต้องจ่ายคือ 432 บาทต่อเดือน

หน้าที่ของผู้ประกันตนตามมาตรา 39

- 1) ต้องส่งเงินสมทบภายในวันที่ 15 ของทุกเดือน หากเกินกำหนดจะต้องเสียเงินเพิ่มในอัตรา 2% ต่อเดือน
- 2) สามารถชำระเงินสมทบผ่านหลายช่องทาง เช่น สำนักงานประกันสังคม หักจากบัญชีธนาคาร หรือผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารที่รองรับ

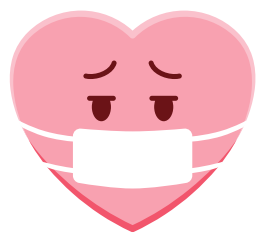
เหตุที่ทำให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 สิ้นสภาพการเป็นผู้ประกันตน

- 1) เสียชีวิต
- 2) กลับเข้าเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33
- 3) ลาออกจากการเป็นผู้ประกันตน
- 4) ไม่ส่งเงินสมทบ 3 เดือนติดต่อกัน (สิ้นสภาพตั้งแต่เดือนแรกที่ไม่ส่งเงินสมทบ) หรือส่งเงินสมทบไม่ครบ 9 เดือนภายในระยะเวลา 12 เดือน (สิ้นสภาพในเดือนที่ส่งเงินสมทบไม่ครบ 9 เดือน)

สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 39

สิทธิประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 จะได้รับ:

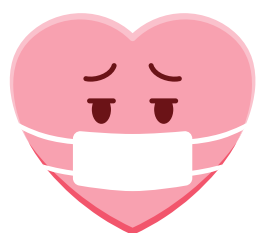

1. กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย (ไม่เกี่ยวกับการ

- ผู้ประกันตนจ่าย: 176% (คน)
- รัฐบาลจ่าย: 0.88%

สิทธิที่ได้รับ: ค่าช่วยเหลือด้านสุขภาพ เช่น ค่ารักษาพยาบาลและค่าบริการทางการแพทย์

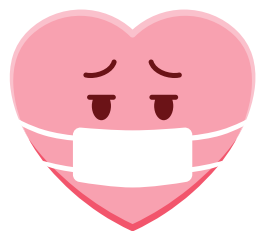

2. กรณีทุพพลภาพ

- ผู้ประกันตนจ่าย: 0.88%
- รัฐบาลจ่าย: 0.44%

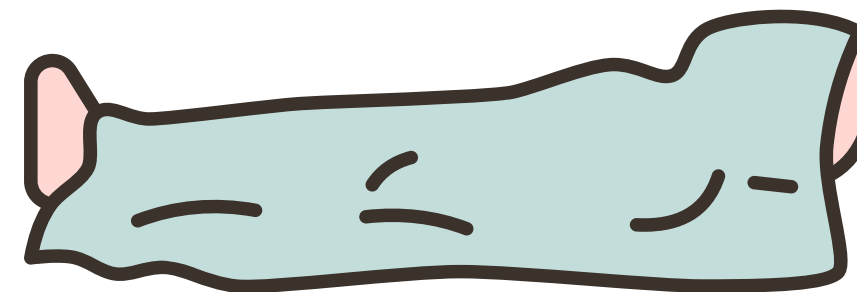

สิทธิที่ได้รับ: เงินทดแทนรายได้และค่าบริการทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการทุพพลภาพ

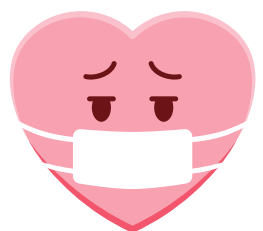

3. กรณีเสียชีวิต

- ผู้ประกันตนจ่าย: 0.12%
- รัฐบาลจ่าย: 0.06%

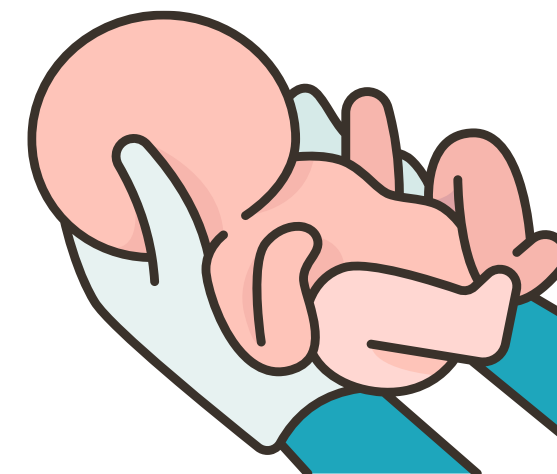

สิทธิที่ได้รับ: ค่าทำศพ 50,000 บาท และเงินสงเคราะห์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

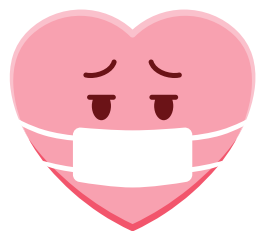

4. กรณีคลอดบุตร

- ผู้ประกันตนจ่าย: 0.24%
- รัฐบาลจ่าย: 0.12%

สิทธิที่ได้รับ: ค่าคลอดบุตร 15,000 บาท และค่าชดเชยสำหรับการหยุดงานกรณีคลอดบุตร

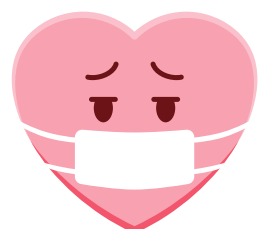

5. กรณีสงเคราะห์บุตร

- ผู้ประกันตนจ่าย: 6.00%
- รัฐบาลจ่าย: 1.00%

สิทธิที่ได้รับ: เงินสงเคราะห์บุตรเดือนละ 800 บาทต่อบุตรหนึ่งคน สำหรับบุตรอายุไม่เกิน 6 ปี
บริบูรณ์ (สูงสุด 3 คน)

6. กรณีชราภาพ

- ผู้ประกันตนจ่าย: 6.00%
- รัฐบาลจ่าย: 1.00%

สิทธิที่ได้รับ: เงินบำนาญหรือเงินบำเหน็จสำหรับผู้ประกันตนเมื่อถึงวัยชราภาพ

รวมอัตราเงินสมทบ:

- ผู้ประกันตน: 9.00%
- รัฐบาล: 2.50%

ผู้ประกันตนตามมาตรา 40

ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 คือ บุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพอิสระและไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หรือมาตรา 39 รวมถึงไม่ได้เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ แต่ต้องการมีสวัสดิการเพื่อดูแลตนเอง

คุณสมบัติของผู้สมัครตามมาตรา 40:

- 1) สัญชาติไทย
- 2) เป็นผู้ถือบัตรประชาชนที่ขึ้นต้นด้วยเลข 0, 6, 7 หรือสองหลักแรกเป็น 00 เช่น ชนกลุ่มน้อย
- 3) อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี และไม่เกิน 65 ปี
- 4) ผู้พิการที่สามารถรับรู้สิทธิได้สามารถสมัครได้ (ผู้พิการทางสติปัญญาหรือไม่สามารถรับรู้สิทธิไม่สามารถสมัครได้)
- 5) ไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และมาตรา 39
- 6) ไม่เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกองทุนของรัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะเดียวกัน

เงื่อนไขการเกิดสิทธิ:

- **ทางเลือกที่ 1:** จ่ายเงินสมทบ 70 บาท/เดือน คัดกรอง 3 กรณี คือ ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย, ทูพพลภาพ, ตาย
- **ทางเลือกที่ 2:** จ่ายเงินสมทบ 100 บาท/เดือน คัดกรอง 4 กรณี คือ ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย, ทูพพลภาพ, ตาย, ชราภาพ
- **ทางเลือกที่ 3:** จ่ายเงินสมทบ 300 บาท/เดือน คัดกรอง 5 กรณี คือ ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย, ทูพพลภาพ, ตาย, ชราภาพ, สงเคราะห์บุตร

หมายเหตุ:

1. ผู้ประกันตนทางเลือกที่ 2 และ 3 สามารถจ่ายเงินสมทบเพิ่มเติม (ออมเพิ่ม) ได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน
2. รัฐบาลจะร่วมจ่ายเงินสมทบให้กับผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ไม่เกินกึ่งหนึ่งของเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ประกันตน

ผู้ประกันตนตามมาตรา 40

สรุปสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนตามมาตรา 40:

กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย:

- ทางเลือกที่ 1 (70 บาท/เดือน): รับเงินทดแทนการขาดรายได้สูงสุด 300 บาท/วัน ไม่เกิน 30 วัน
- ทางเลือกที่ 2 (100 บาท/เดือน): รับเงินทดแทนการขาดรายได้สูงสุด 300 บาท/วัน ไม่เกิน 30 วัน
- ทางเลือกที่ 3 (300 บาท/เดือน): รับเงินทดแทนการขาดรายได้สูงสุด 300 บาท/วัน ไม่เกิน 90 วัน

ได้รับสิทธิเมื่อจ่ายเงินสมทบ 3 ใน 4 เดือน ก่อนเดือนที่ประสบอันตรายหรือ
เจ็บป่วย

กรณีทุพพลภาพ:

- ทางเลือกที่ 1: รับเงินทดแทนการขาดรายได้ 500-1,000 บาท/เดือน ไม่เกิน 15 ปี
- ทางเลือกที่ 2: รับเงินทดแทนการขาดรายได้ 500-1,000 บาท/เดือน ไม่เกิน 15 ปี
- ทางเลือกที่ 3: รับเงินทดแทนการขาดรายได้ 500-1,000 บาท/เดือน ตลอดชีวิต

ได้รับสิทธิเมื่อจ่ายเงินสมทบ 6 ใน 10 เดือน หรือจ่ายเงินสมทบ 12 ใน 20 เดือน
หรือจ่ายเงินสมทบ 24 ใน 40 เดือน หรือจ่ายเงินสมทบ 36 ใน 60 เดือน

กรณีเสียชีวิต:

- ทางเลือกที่ 1: รับค่าทำศพ 25,000 บาท (รับเพิ่ม 8,000 บาท เมื่อมีเงินสมทบครบ 60 เดือนก่อนเดือนที่เสียชีวิต)
- ทางเลือกที่ 2: รับค่าทำศพ 25,000 บาท (รับเพิ่ม 8,000 บาท เมื่อมีเงินสมทบครบ 60 เดือนก่อนเดือนที่เสียชีวิต)
- ทางเลือกที่ 3: รับค่าทำศพ 50,000 บาท

ได้รับสิทธิเมื่อจ่ายเงินสมทบ 6 ใน 12 เดือน

กรณีชราภาพ:

- ทางเลือกที่ 1: ไม่มีสิทธิ
- ทางเลือกที่ 2: รับบำนาญชราภาพ 50 บาท/เดือน (ออมเพิ่มได้ไม่เกิน 1,000 บาท/เดือน)
- ทางเลือกที่ 3: รับบำนาญชราภาพ 150 บาท/เดือน หรือบำเหน็จชราภาพ 180 เดือน (ออมเพิ่มได้ไม่เกิน 1,000 บาท/เดือน)

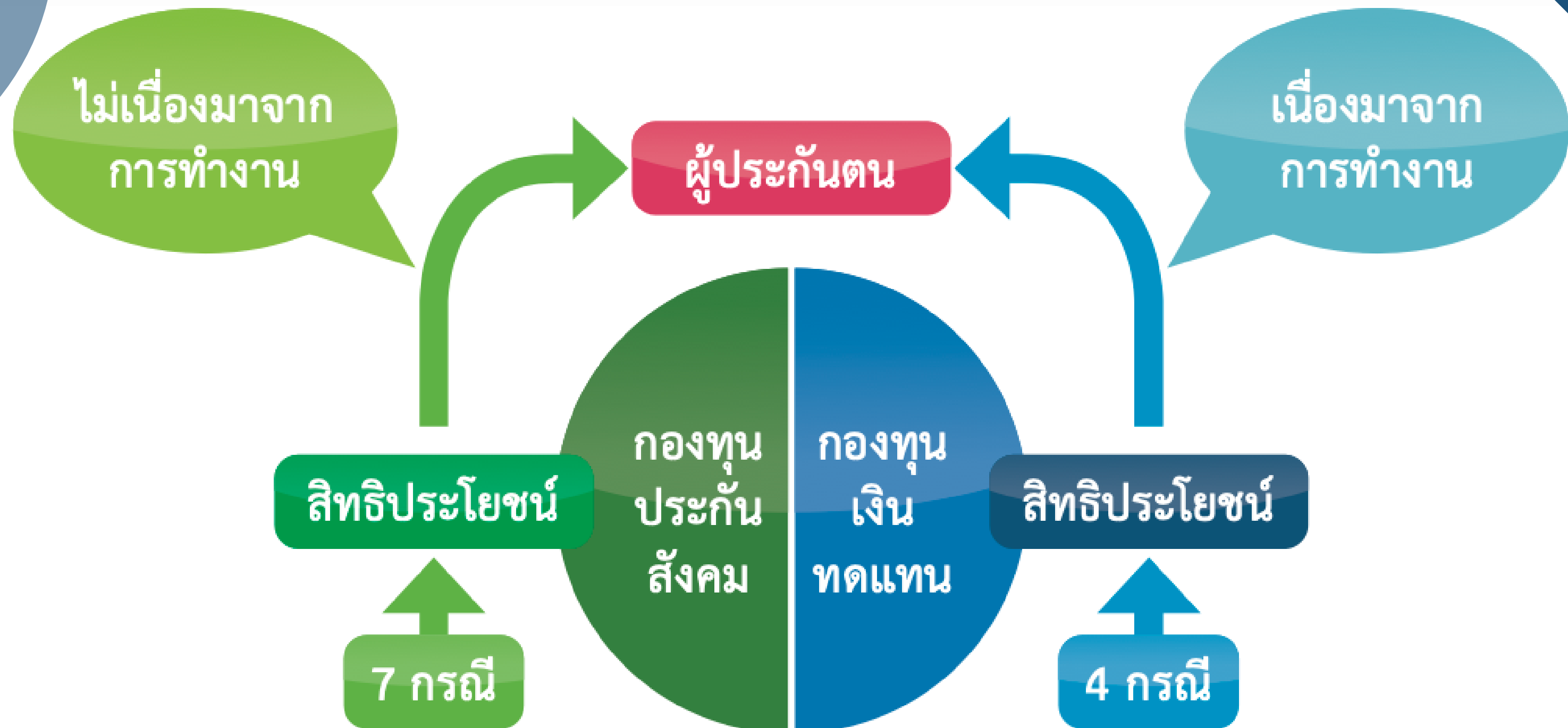
ได้รับสิทธิเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ และสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

กรณีสงเคราะห์บุตร:

- ทางเลือกที่ 1: ไม่มีสิทธิ
- ทางเลือกที่ 2: ไม่มีสิทธิ
- ทางเลือกที่ 3: รับเงินสงเคราะห์บุตร 200 บาท/เดือน/คน (สูงสุดไม่เกิน 2 คน จนกว่าบุตรจะมีอายุ 6 ปีบริบูรณ์)

ได้รับสิทธิเมื่อจ่ายเงินสมทบ 12 ใน 36 เดือนก่อนเดือนที่ขอรับสิทธิ

ลักษณะสำคัญที่ผู้ประกันตนจะได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม
และกองทุนเงินทดแทน

2. กองทุนเงินทดแทน

ความหมายของกองทุนเงินทดแทน

กองทุนเงินทดแทน เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง เมื่อลูกจ้างประสบอันตราย เจ็บป่วย ทุพพลภาพ ตาย หรือสูญเสียอวัยวะหรือสมรรถภาพทางร่างกายจากการทำงานหรือเหตุอันเนื่องมาจากการทำงาน กองทุนนี้ได้รับการสนับสนุนจากเงินสมทบที่นายจ้างจ่ายเพียงฝ่ายเดียว

เงินสมทบ คือ เงินที่นายจ้างจะต้องจ่ายเข้าสู่กองทุนเงินทดแทน โดยคิดจากค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้างทั้งปีรวมกัน (ไม่เกินคนละ 240,000 บาท/ปี) คูณกับอัตราเงินสมทบตามประเภทกิจการของนายจ้าง ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.20-1.00% ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของแต่ละประเภทกิจการ

การประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน หมายถึง การที่ลูกจ้างได้รับบาดเจ็บทางร่างกายหรือจิตใจ หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานเพื่อประโยชน์ของนายจ้างหรือทำตามคำสั่งของนายจ้าง

ความหมายของกองทุนเงินทดแทน

การเจ็บป่วยด้วยโรคเนื่องจากการทำงาน หมายถึง การเจ็บป่วยที่มีสาเหตุมาจากลักษณะหรือสภาพของงานที่ลูกจ้างปฏิบัติ ซึ่งสำนักงานประกันสังคมร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขได้จัดตั้งคลินิกโรคจากการทำงาน โดยมีแพทย์อาชีวเวชศาสตร์เป็นผู้ตรวจวินิจฉัยโรค หากลูกจ้างสงสัยว่างานที่ทำอาจทำให้เกิดโรคสามารถติดต่อสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่ได้

การสูญหาย หมายถึง การที่ลูกจ้างหายไปในช่วงการทำงานหรือปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้าง ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าลูกจ้างได้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นระหว่างทำงานหรือในระหว่างเดินทางด้วยพาหนะเพื่อไปทำงานให้กับนายจ้าง และพาหนะนั้นประสบอุบัติเหตุ โดยต้องหายไปเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 120 วัน นับจากวันที่เกิดเหตุ

ความสำคัญของกองทุนเงินทดแทน

กฎหมายประกันสังคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหลักประกันและความมั่นคงให้กับประชาชน โดยเฉพาะแรงงานที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ กฎหมายนี้คุ้มครองชีวิตแรงงานในระหว่างการทำงานและหลังจากเกษียณอายุ อย่างไรก็ตาม กองทุนประกันสังคมจะไม่คุ้มครองกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตราย เจ็บป่วย ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิตที่เกิดจากการทำงาน ดังนั้นจึงมีการตรากฎหมายอีกฉบับคือ **"พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537"** หรือ **"กฎหมายเงินทดแทน"** เพื่อคุ้มครองลูกจ้างจากเหตุที่เกิดจากการทำงาน

กฎหมายประกันสังคมไม่คุ้มครองกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน ดังนั้นจึงมีการตราพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 เพื่อคุ้มครองลูกจ้างในกรณีดังกล่าว นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุน **ยกเว้นกิจการบางประเภท ได้แก่:**

1. ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น (เฉพาะข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ)
2. รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
3. รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ (ที่การจ้างงานไม่ใช่ในประเทศ)
4. นายจ้างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนเงินทดแทน

กรณีประสบอันตราย เจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงาน

ค่ารักษาพยาบาล:

ค่ารักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกิน 50,000 บาท/ครั้ง
หากรุนแรงหรือเรื้อรัง สามารถจ่ายเพิ่มอีก 500,000 บาท

- กรณีโรงพยาบาลเอกชน: ไม่เกิน 1,000,000 บาท
- กรณีโรงพยาบาลของรัฐ: ไม่เกิน 2,000,000 บาท (ขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการการแพทย์)

ค่าทดแทนรายเดือน:

เมื่อนายจ้างมีการหยุดงานหรือเสียชีวิต จะได้รับค่าทดแทนไม่เกิน 60% ของค่าจ้าง

- กรณีไม่สามารถทำงานได้เกิน 3 วัน: รับไม่เกิน 1 ปี
- กรณีสูญเสียอวัยวะบางส่วนจากการทำงาน: รับไม่เกิน 10 ปี
- กรณีทุพพลภาพ: รับไม่เกิน 15 ปี
- กรณีเสียชีวิตหรือสูญหาย: รับไม่เกิน 8 ปี

ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ:

- ค่าใช้จ่ายฟื้นฟูสมรรถภาพการทำงานด้านอาชีพ: ไม่เกิน 24,000 บาท
- ค่าใช้จ่ายกระบวนการเวชศาสตร์ฟื้นฟูสมรรถภาพการทำงานด้านการแพทย์:
 - ✓ กายภาพบำบัด: ไม่เกินวันละ 200 บาท
 - ✓ กิจกรรมบำบัด: ไม่เกินวันละ 100 บาท (รวมกันไม่เกิน 24,000 บาท)
- ค่าใช้จ่ายกระบวนการบำบัดรักษาและผ่าตัดเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพการทำงาน: ไม่เกิน 40,000 บาท และหากจำเป็นสามารถจ่ายเพิ่มเติมไม่เกิน 110,000 บาท
- ค่าวัสดุและอุปกรณ์ด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟู: รวมไม่เกิน 160,000 บาท

ค่าทำศพ:

ได้รับค่าทำศพเป็นจำนวน 100 เท่าของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันสูงสุดตามกฎหมายคุ้มครอง
แรงงาน โดยจ่ายให้ผู้จัดการศพ

คลินิกโรคจากการทำงาน

กระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมมือกันจัดตั้ง "โครงการศูนย์โรคจากการทำงาน" เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2548 เพื่อดูแลสุขภาพและวินิจฉัยโรคจากการทำงานของลูกจ้าง รวมถึงพัฒนาคลินิกอาชีพเวชศาสตร์และเครือข่ายเพื่อสร้างมาตรฐานในการวินิจฉัยและรักษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

ประเภทโรคจากการทำงาน:

- โรคจากการประกอบอาชีพ (Occupational diseases):
เกิดจากปัจจัยในการประกอบอาชีพโดยตรง มักมีระยะฟักตัวนานและรักษาไม่หายขาด
- โรคที่เกี่ยวข้องจากการประกอบอาชีพ (Work-related diseases):
อาชีพที่กระตุ้นโรคเดิมให้แสดงอาการหรือทำให้อาการแย่ลง

กองทุนเงินทดแทน ยังได้กำหนดกลุ่มโรคที่เกิดจากการทำงานอีก 8 กลุ่ม ได้แก่:

1. โรคจากสารเคมี
2. โรคจากสาเหตุทางกายภาพ
3. โรคจากสาเหตุชีวภาพ
4. โรคระบบหายใจจากการทำงาน
5. โรคผิวหนังจากการทำงาน
6. โรคระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้างกระดูก
7. โรคเมะเร็งจากการทำงาน
8. โรคอื่น ๆ ที่พิสูจน์ได้ว่าเกิดจากการทำงาน

